

per jaar komt, verantwoordelijk gesteld kan worden voor de gevolgen van slechte leiding, terwijl de directeuren, die juist voor den taak van supervisie worden betaald, hiervan vrij loopen.

Na deze stellingen gaat de Redactie over tot het bespreken van de details van het rapport en geeft nog eens weer als hare meening te kennen, dat de accountant niet verantwoordelijk gesteld kan worden voor de inventarisatie van den voorraad. Zij stemt met de Commissie in, dat „too great an emphasis may currently be placed upon the inventory and receivables phases of the accountant's work". De Commissie heeft hier op het oog „other asset items", doch de Redactie verbaast zich er over, dat geen grooter aandacht wordt geschonken aan den post „payables", daar het veel lastiger is na te gaan, welke posten niet op de Balans voorkomen.

Ch. H.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHuishoudkunde

Redactie: L. A. Bakker
Drs. G. L. Groeneveld
Drs. H. Haverkamp
en Drs. P. F. R. Stol

A. ACCOUNTANCY

III. LEER VAN DE INRICHTING

Administratieve en mechanische hulpmiddelen

Beschrijving van de stencilmachines Geha, Greif en Rex, alsmede van de Astra schrijvende telmachine.

A III 3

De Kantoormachinegids April 1941

Kantoormachines

Raalte, J. van — In dit tweede en slotartikel behandelt schr. de factuureermachines en het ponskaartensysteem.

A III 3

*Mededeelingen van het Nederlandsch Instituut voor Efficiency
Maart 1941*

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Functie, taak en verantwoordelijkheid van den rijksaccountant

Delmonte, J. — In dit artikel geeft schr. een nadere bespreking van de functie, taak en verantwoordelijkheid van den Rijksaccountant.

A IV 2

Maandbl. v. Acc. en Bedrijfshuishoudkunde Juni 1940

Eenige opmerkingen over de onderzoeken door Rijksaccountants ten behoeve van de belastingadministratie

Blaey, W. N. de. — Schr. geeft in dit artikel een toelichting van de functie van den belastingaccountant, welke functie uit rationeele overwegingen een veel beperkter karakter moet dragen dan die van den public-accountant.

A IV 2

Maandbl. v. Acc. en Bedrijfshuishoudkunde Juni 1940

Accountantscontrole in het effectenbedrijf

Limberg Jr., Prof. Th. — Dit artikel werd gepubliceerd naar aanleiding van ingediende voorstellen van de Ver. v. d. Effectenhandel tot instelling van accountantsonderzoek bij de leden der Vereeniging. Schr. staat afwijzend tegenover de gedachte om genoemde accountantscontrole in te voeren. Zelfs de volledige accountantscontrole zal het maatschappelijk verkeer niet de gewenschte zekerheid kunnen aanbieden. De accountantsverklaring zou een te groot vertrouwen wekken. Ook in de hooge kosten der controle ziet schr. een ernstig bezwaar.

A IV 2

Maandblad v. Acc. en Bedrijfshuishoudkunde Feb. 1940

Accountantscontrole in het effectenbedrijf

Limberg Jr., Prof. Th. — Aansluitend aan de algemeene beschouwing van schr. in het M.A.B. van Febr. 1940 aangaande de voorstellen van de Vereeniging voor den Effectenhandel inzake controle van haar leden, geeft schr. in dit artikel een meer vaktechnische toelichting van de kwestie. Duidelijk wordt aangetoond, dat de accountant in het onderhavige geval niet in staat is een zoodanig doeltreffend onderzoek te verrichten, dat de voor het publieke verkeer gewenschte verklaring kan worden afgelegd. Dit neemt echter niet weg, dat accountantscontrole ten behoeve van den eigenaar van het effectenbedrijf en ook van een kleine kring van medebelanghebbenden, die zich bewust zijn van de beperktheid der controle, wel degelijk haar waarde zal behouden.

A IV 2

Maandbl. v. Acc. en Bedrijfshuishoudkunde April 1940

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Die Abschöpfung von Übergewinn

Schmidt, Prof. Dr. F. — Schr. begint op te merken, dat door de huidige prijsstabilisatie het verschil tusschen aanschaffingswaarde en de Tagesbeschaffingswert is komen te vervallen. De hoofdgedachte, welke verder in dit artikel wordt weergegeven, is, dat de prijscontrole zoodanig moet zijn, dat de onderneming in de toekomst in den verkoopprijs volledige vergoeding harer kosten zal vinden. De vraag rijst in dit verband wat onder kosten moet worden verstaan. Het begrip wordt zoo ruim gesteld, dat het bedrijf niet alléén geheel in stand zal kunnen worden gehouden, doch dat het zich ook op normale wijze kan ontwikkelen. Onder de kosten wordt mede opgenomen een risicopremie. Datgene van het bedrijfsinkomen, dat niet noodzakelijk is om het bedrijf in stand te houden en een verdere ontwikkeling te verzekeren, moet als Übergewinn worden beschouwd. Dit Übergewinn nu zal ook het bedrijf kunnen worden onttrokken en aan de gemeenschap kunnen toevloeden. Rekening dient echter gehouden te worden met het feit, dat, nu de overwinst niet meer voor de financiering beschikbaar komt, de onderneming zonder moeite de noodige gelden van de kapitaalmarkt zal kunnen betrekken. Schr. ziet echter een moeilijkheid in het vaststellen van het toekomstig risico en in het bepalen van de risicopremie.

B a IV 1

Zeitschrift für Betriebswirtschaft 1941/1.

Vervangingswaarde en oorlogseconomie

Peekema, A. E. — De toepassing van de vervangingswaarde is van bijzondere beteekenis in een periode van prijsstijging. De gevolgen voor de financiering van het bedrijfsleven zijn heilzaam en bovendien wordt door de beperking van wat als inkomen wordt beschouwd een verdere stijging van de prijzenconjunctuur geremd. Nochtans vond zij bij fiscus en overheid tot dusverre een ongunstig onthaal. Trouwens, de theorie veronderstelt voor hare toepassing continuïteit in het bedrijfsleven en deze wordt tegenwoordig juist veelvuldig onderbroken.

B a IV 2a

Nederlandsch Economisch en Staatkundig Tijdschrift Maart 1941

De waardeering van beleggingen op de balans

Maitland, Mr. C. E. J. — Schr. maakt voor dit probleem een onderscheid tusschen instellingen, die verplichtingen op zich genomen hebben van zeer duurzamen

aard, van duurzamen aard, of die verplichtingen hebben, welke theoretisch op zeer korten termijn loopen. De spaarbanken zijn tot de laatste categorie te rekenen. Daarnaast zijn verschillende waardeeringsmethoden te onderscheiden n.l. beurskoers, aankoopkoers, nominale waarde en wiskundige koers (rentabiliteitswaarde). In de praktijk vindt men vaak combinaties dezer systemen. Schr. analyseert de voor- en nadeelen en de bruikbaarheid voor elk der drie typen van instellingen. Het systeem van de wiskundige koers is — althans principieel — zeer gewenscht bij instellingen met duurzame of zeer duurzame verplichtingen, welke eveneens op basis van een zekere rentevoet zijn gewaardeerd. Voor b.v. spaarbanken staat Schr. echter de waardeering tegen beurskoers voor, daar de mogelijkheid, dat ingelegde gelden op korten termijn kunnen worden teruggevraagd, overheerschend is.

B a IV 2e

Vakblad voor Nederlandsche Spaarbanken Februari en Maart 1941

Die Abschöpfung von Übergewinn

Schmidt, Prof. Dr. F. — Schr. begint op te merken, dat door de huidige prijsstabilisatie het verschil tusschen aanschaffingswaarde en de Tagesbeschaffungswert is komen te vervallen. De hoofdgedachte, welke verder in dit artikel wordt weergegeven, is, dat de prijscontrole zoodanig moet zijn, dat de onderneming in de toekomst in den verkoopprijs volledige vergoeding harer kosten zal vinden. De vraag rijst in dit verband wat onder kosten moet worden verstaan. Het begrip wordt zoo ruim gesteld, dat het bedrijf niet alléén geheel in stand zal kunnen worden gehouden, doch dat het zich ook op normale wijze kan ontwikkelen. Onder de kosten wordt mede opgenomen een risicopremie. Datgene van het bedrijfsinkomen, dat niet noodzakelijk is om het bedrijf in stand te houden en een verdere ontwikkeling te verzekeren, moet als Übergewinn worden beschouwd. Dit Übergewinn nu zal ook het bedrijf kunnen worden onttrokken en aan de gemeenschap kunnen toevloeden. Rekening dient echter gehouden te worden met het feit, dat, nu de overwinst niet meer voor de financiering beschikbaar komt, de onderneming zonder moeite de noodige gelden van de kapitaalmarkt zal kunnen betrekken. Schr. ziet echter een moeilijkheid in het vaststellen van het toekomstig risico en in het bepalen van de risicopremie.

B a IV 9

Zeitschrift für Betriebswirtschaft 1941/1.

Statistisch onderzoek inzake rentabiliteitsverbetering van zwembaden

Stridiron, Dr. J. G. — Schr. gaat de huidige ontwikkelingstendenz in bezoek en opbrengst van zwembaden na. Hij maakt hierbij gebruik van een scatterdiagram en vindt een vaste formule, aan de hand waarvan hij naar maatregelen tot verbrekking van de dalende tendenz in het aantal bezoeken zoekt. Hiertoe introduceert hij een gebruiksbevorderend tarief. Een enquête, die hierbij werd gehouden, omschrijft hij in een vervolgartikel.

B a IV 9

Maandbl. v. Acc. en Bedrijfs huishoudkunde Mei en Juni '40

Efficiency en de rendabiliteit der onderneming

Spinosa Cattela, J. E. — Het rendabiliteitsstreven wordt gediend door het toepassen van de bedrijfsbegroting en de resultaten-analyse op korten termijn. Hoe meer variabel het karakter van de kosten, des te grooter de kansen op behoud van de rendabiliteit. Men dient zich niet te beperken tot de interne efficiëntie, het efficiëntie-streven moet zich uitstrekken tot elk contact met de buitenwereld.

B a VI 13

Mededeelingen van het Nederlandsch Instituut voor Efficiency, enz. Maart 1941

Efficiency en de productiviteit van de onderneming

Matthysen, ir. J. M. — Schr. hield een lezing met het doel in groote trekken een indruk te geven van de grondgedachten der bedrijfsorganisatie. Schr. deelt zijn stof in in specialisatie, coördinatie en efficiency.

B a VI 13

Mededeelingen van het Nederlandsch Instituut voor Efficiency, enz. April 1941

Verbetering van de voortgangscontrole in een textielbedrijf

Hijmans, R. — Aan de hand van een voorbeeld uit de praktijk wordt het nut van een controle op den doorlooptijd van producten door de fabriek in het licht gesteld.

De inrichting van het voortgangscontrolebord, welk middel schrijver hier als het meest overzichtelijke aanbeveelt, wordt uitvoerig besproken.

B a VI 19

Organisatie en Efficiency Maart 1941

Experimentele verkoopspsychologie

Slikboer, J. — Uit een tweetal ten deele mislukte experimenten worden langs indirecten weg enkele juiste en minder juiste wijzen van optreden door verkoopers gededuceerd. Met name de zoozeer vereischte tact wordt hier van verschillende kanten belicht, waarbij de experimenten productief worden gemaakt in een anderen zin dan die, waarin zij oorspronkelijk waren bedoeld.

B a VI 21

Organisatie en Efficiency April 1941

Stimuleeren — maar op de juiste manier

Wallach, H. — De schrijver vervolgt zijn artikel over dit onderwerp en bespreekt ditmaal de noodzakelijkheid om de buitendienst ook in normale tijden voortdurend tot betere prestaties te brengen, echter met inachtneming van de waardeering voor de persoonlijkheid van allen, die daarin werkzaam zijn. Het stimuleeren der eigen organisatie tot steeds betere prestaties kan voorkomen, dat inzinkingen in den verkoop optreden, welke tot het nemen van rigoureuse maatregelen dwingen.

B a VI 21

Organisatie en Efficiency April 1941

VII. LEER VAN DE ARBEIDSVOORWAARDEN

Arbeidsregeling en sociale verzorging in het Europeesche landbouwbedrijf ter Oostkust van Sumatra

Fennema, Mr. A. G. — Schr. deelt het een en ander mede omtrent de thans afgeschafte poenale sanctie. De arbeidsverhoudingen worden echter ook nu nog in sterke mate beheerscht door de koelieordonnantie, zij het dan dat we hier te doen hebben met een vrijwillig nakomen van de sociale bepalingen, die in deze ordonnantie voorkomen. Schr. bespreekt in het bijzonder nog de geneeskundige verzorging der arbeiders en de huisvesting der arbeiders in z.g. arbeiderskolonies.

B a VII 8

Landbouwkundig Tijdschrift Maart 1941

Arbeidsregeling en sociale verzorging in het Europeesche landbouwbedrijf op Java

Haisma, Mr. M. — In dit artikel vinden we tal van gegevens omtrent de sociale wetgeving in Indië, zoowel voor het inheemsche als voor het Europeesche personeel.

B a VII 8

Landbouwkundig Tijdschrift Maart 1941

Taakinventarisatie als hulpmiddel voor arbeidsbemiddeling, voor aanstelling, overplaatsing en promotie in bedrijven en voor opleiding en herscholing voor werkrachten

King, Ir. H. C. — Schr. geeft van dit artikel de volgende samenvatting.

De beroepsaanduidingen zijn in toenemende mate onvoldoende voor scherpe formuleering van de te verrichten taak en van de geschiktheid van den arbeider voor die taak. Uiteenlopende bedrijven hebben behoefte aan arbeiders van soortgelijke type en specialisatie. Een inventarisatie der taken, en parallel daarmee een typologie van den arbeider, is noodig voor het opvoeren der doeltreffendheid van arbeidsbemiddeling, interne uitwisseling van arbeiders, promotie, scholing en her- of omscholing. Deze taakinventarisatie zou de grond-code moeten vormen voor het coördineeren van arbeidsgelegenheid en arbeiders. De uitwerking van deze taakinventarisatie kan doelmatig geschieden door een bureau, bestaande onder de auspiciën van het Rijksarbeidsbureau, waarin als adviseurs medewerken het bedrijfsleven en specialisten op technisch, bedrijfseconomisch, psychologisch en medisch gebied.

B a VII 10

De Ingenieur 14 Maart 1941

b. BIJZONDERE BEDRIJVEN

II. BOSCHEXPLOITATIE EN HOUTAANKAP

De economische beteekenis van den tropischen boschbouw

Gonggrijp, J. W. — Schr. betoogt dat de beteekenis van den boschbouw voor de tropen vrij algemeen te laag wordt aangeslagen. Men let vaak te veel op de uitvoercijfers en verwaarloost het belangrijkste binnenlandsche verbruik. Vele bosschen in de tropen zijn nog niet voldoende ontsloten. Het gebergtebosch dient ook vaak als bescherming van lager liggende landerijen.

B b II

Landbouwkundig Tijdschrift Maart 1941

IV. LANDBOUW- EN CULTUURBEDRIJVEN

Het karakter van het Nederlandsche boerenbedrijf

Heymeyer, Ir. G. J. — In een drietal artikelen geeft schr. interessante gegevens omtrent de grootte der bedrijven, de rechtsvorm van het grondgebruik, de opbrengsten en de productiekosten, de rationalisatie, het veredelingsbedrijf, de afhankelijkheid van het buitenland, zoowel t.a.v. den invoer als van den uitvoer en de landbouwcrisispolitiek van de overheid.

B b IV 2 *De Katholieke Werkgever 14 en 28 Februari en 14 Maart 1941*

De economische beteekenis van den Europeeschen landbouw in Nederlandsch-Indië

Bussy, Prof. Dr. L. P. de — In dit artikel vindt men tal van cijfers waaraan die economische beteekenis is te meten.

B b IV 2 *Landbouwkundig Tijdschrift Maart 1941*

De afzet van de Nederlandsch-Indische koffie

Fleury, M. W. — Schr. bespreekt het systeem van afzet en de aspecten, die de voornaamste afzetgebieden de laatste jaren boden. De export is grootendeels in handen van een gedifferentieerde bedrijfstak van koffie-exporteurs. Schr. vraagt zich af of niet andere vormen gezocht moeten worden, waardoor de afzet wordt gestimuleerd en haar regelmaat wordt verzekerd. Sinds 1936 geschiedt dit trouwens reeds in de vorm van reclame en propaganda voor de Indische koffie.

B b IV 4 *Landbouwkundig Tijdschrift Maart 1941*

De afzet van Nederlandsch-Indische thee

Hoogewerff, W. E. — Thee is een kwaliteitsproduct en het is onmogelijk thee te verhandelen op basis van standaardkwaliteiten. Ned. Indië is één der vele thee-producenten, echter met een belangrijk aandeel (17 %) in de wereldexport. Schr. geeft eenige historische beschouwingen en statistische gegevens. Het systeem van afzet en de verhoudingen in de voornaamste landen van bestemming worden besproken.

B b IV 6 *Landbouwkundig Tijdschrift Maart 1941*

V. INDUSTRIE

Het bouwen van arbeiderswoningen

Beusekom, Dr. Ir. H. G. van — Het vraagstuk van den bouw van goede arbeiderswoningen met een huurwaarde, die binnen het bereik der arbeiders ligt, is volgens schr. een nog niet opgelost probleem. De bouwverordeningen stellen thans redelijke eischen aan de nieuw te bouwen woningen. Vele oude woningen voldoen hier echter in het geheel niet aan. Het is hiermede dat we rekening moeten houden bij de beoordeeling van de cijfers omtrent de woningreserve. In de lagere huurklassen is in de groote steden een aanzienlijk tekort aan goede woningen. Hoe is hierin te voorzien? Wanneer wij afzien van rechtstreeksche bijdragen van de overheid ten behoeve van de exploitatie dezer woningen, ziet schr. twee mogelijkheden. In de eerste plaats verlaging van de vaste lasten. In de tweede plaats verlaging van de bouwkosten. Laatste is naar schr. meent slechts mogelijk door industrialiseering van het bouwbedrijf. Daarbij is dan in dezen bedrijfstak geen plaats meer voor het thans gangbare type van kleinbedrijf.

B b V 9

De Ingenieur 7 Maart 1941

De beetwortelsuikerindustrie in Nederland gedurende de laatste 40 jaren

Vloten, J. M. van Bommel van — Schr. schetst de ontwikkeling van de Nederlandsche beetwortelsuikerindustrie (Brusselsche en Londensche conventie, de coöperatieve suikerproductie, industrieele steunregeling, verhouding tot de rietsuiker). Met de huidige oorlogseconomie houdt schr. nog geen rekening.

B b V 16a

Financieel-Economisch Kwartaaloverzicht der Amsterdamsche Bank April 1941

VII. TRANSPORT

De Auto-bevrachtingsdienst

Redactie — Teneinde te verzekeren dat de capaciteit van de vrachtauto's zo

volledig mogelijk wordt benut, is een autobevrachtingsdienst in het leven geroepen. Men kan het gevolgde systeem het beste vergelijken met het groepage-systeem bij het goederenvervoer van de Nederlandsche Spoorwegen. Het vervoer geschiedt thans in opdracht van de A.B.D. en mot gedekt zijn door een door den agent der A.B.D. afgegeven contrôlebewijs. De eerste ervaringen met dit systeem worden in dit artikel uiteengezet. Voorts worden behandeld de wijze, waarop de vrachtprijs berekend wordt en de consequenties welke de gevolgde methode wellicht kan hebben.

B b VII 6

Algemeene Nederlandsche Verkeers Federatie Februari 1941

X. FINANCIERINGSINSTELLINGEN

De waardeering van beleggingen op de balans

Maitland, Mr. C. E. J. — Schr. maakt voor dit probleem een onderscheid tusschen instellingen, die verplichtingen op zich genomen hebben van zeer duurzamen aard, van duurzamen aard, of die verplichtingen hebben, welke theoretisch op zeer korten termijn loopen. De spaarbanken zijn tot de laatste categorie te rekenen. Daarnaast zijn verschillende waardeeringsmethoden te onderscheiden n.l. beurskoers, aankoopkoers, nominale waarde en wiskundige koers (rentabiliteitswaarde). In de praktijk vindt men vaak combinaties dezer systemen. Schr. analyseert de voor- en nadeelen en de bruikbaarheid voor elk der drie typen van instellingen. Het systeem van de wiskundige koers is — althans principieel — zeer gewenscht bij instellingen met duurzame of zeer duurzame verplichtingen, welke eveneens op basis van een zekere rentevoet zijn gewaardeerd. Voor b.v. spaarbanken staat Schr. echter de waardeering tegen beurskoers voor, daar de mogelijkheid, dat ingelegde gelden op korten termijn kunnen worden teruggevraagd, overheerschend is.

B b X 7

Vakblad voor Nederlandsche Spaarbanken Februari en Maart 1941

ONTVANGEN BOEKWERKEN

C. Verweij, De uitweg uit den socialen nood. Uitgave van *van Loghum Slaterus' Uitgeversmij. N.V.*, Arnhem, 1941. Prijs ingenaaid f 1.60.

Dr Ph. M. van der Heijden, De cultureele beteekenis der psychotechniek. Uitgave van *J. B. Wolters' Uitgeversmij. N.V.*, Groningen, 1941. Prijs gebonden f 7.85.

W. Speerstra, Hoofdzaken uit de organisatie en techniek van de handel, ten dienste van het handelsonderwijs. Uitgave van *J. B. Wolters' Uitgeversmij.*, 1941, 5e druk. Prijs gebonden f 6.20, ingenaaid f 5.75.

De Belastingwetgeving, D.B. 6 Wet op de Couponbelasting, Supplement 2. Uitgave van *J. Noorduyt en Zoon N.V.*, Gorinchem, 1941. Prijs f 0.25.